

EKONOMIKA SA PO PANDÉMII OBNOVILA, CASH FLOW VEĽKEJ ČASTI ODVETVÍ NIE

Pandemické roky 2020 a 2021 sa vyznačovali silnými vládnymi stimulmi, ktoré podnikom pomohli generovať vyššie príjmy a cash flow. Rok 2022 bol už bez stimulov, veľká časť odvetví preto zostala pod úrovňou z roku 2019.

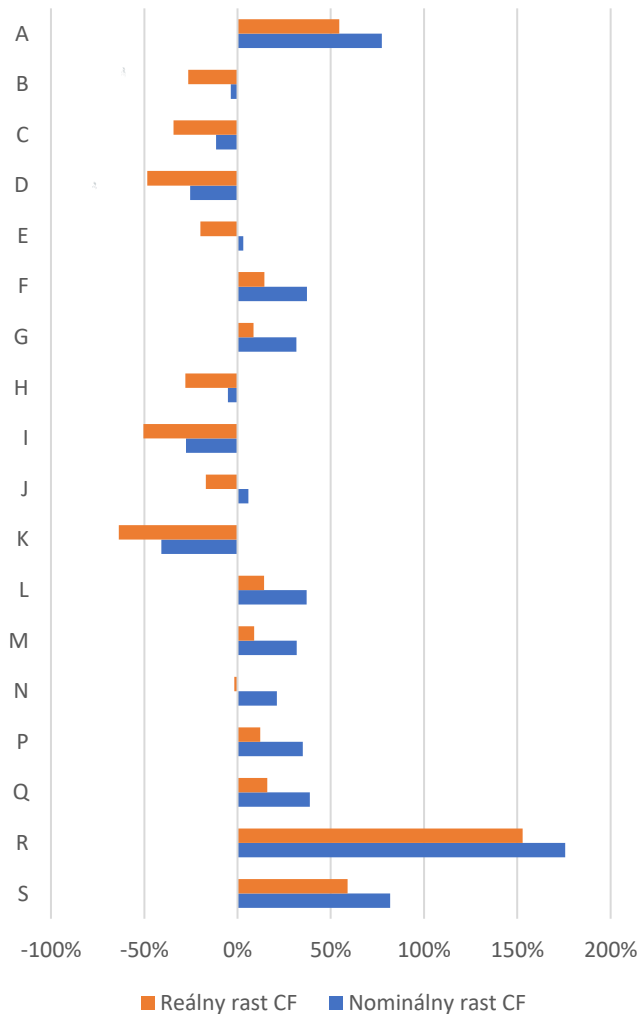
- Malé a stredné podniky na Slovensku (menej ako 250 zamestnancov) tvoria 99,9 % všetkých podnikateľských subjektov, zamestnávajú 75 % aktívnej pracovnej sily a majú viac ako polovičný podiel na produkcii hrubej pridanej hodnoty. V roku 2022 vytvorili cash flow vo výške 17,8 miliardy eur. Ide o pokles o 2,8 miliardy oproti roku 2021 a 1,6 miliardy oproti roku 2020.
- Počas pandémie boli do ekonomiky napumpované miliardy eur v podobe vládnej pomoci. Vývoj cash flow (peňažné toky z podnikateľskej činnosti) zobrazuje ekonomickú silu podnikov vernejšie ako účtovné zisky. Obsahuje aj položky, ktoré sa v účtovnom zisku nenachádzajú, ale ovplyvňujú peňažné príjmy a výdavky spoločnosti.
- Zaujímavé je porovnanie s rokom 2019, keďže v roku 2022 sa podniky už nemohli spoliehať na vládne stimuly. Oproti roku 2019 vyprodukovali podniky v roku 2022 o 1,16 miliardy cash flow viac (+7 %).
- To je nominálne vyjadrenie. Pre reálny pohľad treba zohľadniť kumulatívny nárast cien podľa metodiky HICP, ktorý medzi decembrom 2019 a decembrom 2022 dosiahol 22,8 %. Reálne bol cash flow v roku 2022 nižší než v roku 2019 (-12,9 %).
- Takmer polovica odvetví (9 z 19) zaznamenalo v roku 2022 reálny rast cash flow oproti roku 2019. Najviac odvetvie maloobchodu mimo motorových vozidiel a motocyklov (+666,6 mil. €, +32 %), veterinárne činnosti (+325,2 mil. €, +32 %) a poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov (314 mil. €, +77 %). (Tabuľka 1, Graf 1)

Tabuľka 1: Cash flow v hlavných odvetviach v roku 2019 a 2022

	2019	2022	rozdiel
A	405 750 477 €	719 707 922 €	313 957 445 €
B	49 450 424 €	47 681 233 €	- 1 769 191 €
C	5 190 665 903 €	4 596 742 219 €	- 593 923 684 €
D	1 518 825 794 €	1 132 116 738 €	- 386 709 056 €
E	245 169 096 €	252 593 811 €	7 424 715 €
F	561 735 020 €	770 915 895 €	209 180 875 €
G	2 115 967 229 €	2 782 599 108 €	666 631 879 €
H	1 640 252 864 €	1 555 895 964 €	- 84 356 900 €
I	92 216 409 €	66 720 847 €	- 25 495 562 €
J	1 175 115 637 €	1 243 709 013 €	68 593 376 €
K	256 401 951 €	151 676 255 €	- 104 725 696 €
L	830 621 899 €	1 138 981 050 €	308 359 151 €
M	1 024 372 270 €	1 349 529 806 €	325 157 536 €
N	1 052 921 490 €	1 275 711 516 €	222 790 026 €
O	8 441 125 €	57 837 277 €	66 278 402 €
P	33 947 628	45 835 292 €	11 887 664 €
Q	304 415 422 €	422 396 215 €	117 980 793 €
R	92 027 338 €	253 791 400 €	161 764 062 €
S	10 272 246 €	18 680 588 €	8 408 342 €
Spolu	16 608 570 223 €	17 767 447 595 €	1 158 877 372 €

Zdroj: Register účtovných závierok

Graf 1: Zmena cash flow v hlavných odvetviach 2022 verzus 2019 (nominálny a reálny rast/pokles)

- A - Poľnohospodárstvo, Lesníctvo a Rybolov
- B - Pomocné činnosti pri ťažbe
- C - Oprava a inštalácia strojov a prístrojov
- D - Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu
- E - Ozdravovacie činnosti a ostatné činnosti nakladania s odpadom
- F - Špecializované stavebné práce
- G - Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov
- H - Poštové služby a služby kuriérov
- I - Činnosti reštaurácií a pohostinstiev
- J - Informačné služby
- K - Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia
- L - Činnosti v oblasti nehnuteľností
- M - Veterinárne činnosti
- N - Administratívne, pomocné kancelárske a iné obch. činnosti
- O - Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie
- P - Vzdelávanie
- Q - Sociálna práca bez ubytovania
- R - Športové, zábavné a rekreačné činnosti
- S - Ostatné osobné služby

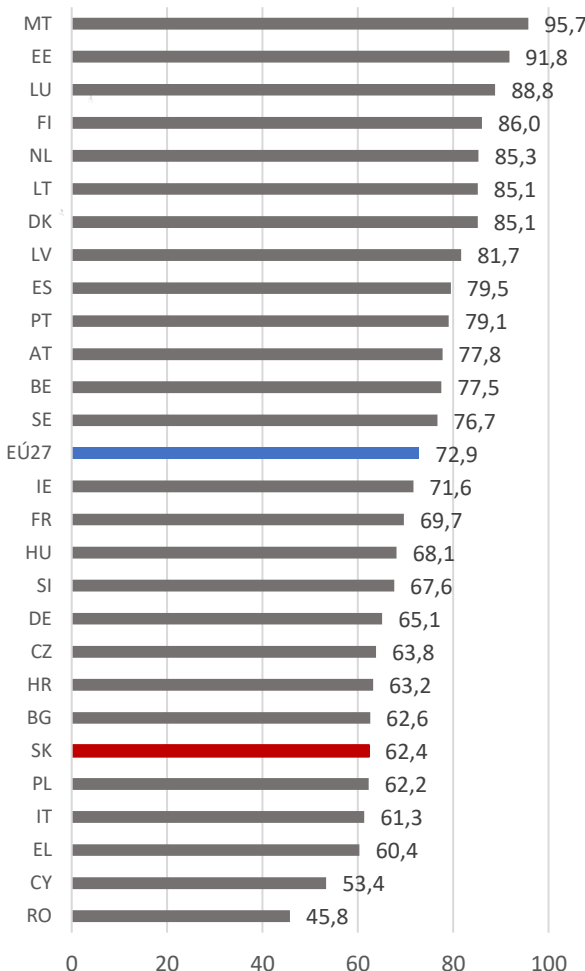
Poznámka: Odvetvie verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie nie je zahrnuté v grafe kvôli mierke. Pokles v tomto odvetví bol 785 % nominálne a 808 % reálne.

SLOVENSKO AJ CELÁ V4 ZAOSTÁVAJÚ V DIGITALIZÁCII ŠTÁTU

Slovensko sa umiestnilo na 22. priečke takzvaného e-government benchmarku, ktorý monitoruje digitalizáciu verejných služieb v Európe. Podobne je na tom Poľsko (22. priečka). Ani jeden zo štátov V4 v digitalizácii neprekonal priemer EÚ. Oproti meraniu z roku 2020 sa Slovensko zhoršilo o jednu priečku.

- Hodnotiaci správa zahŕňa digitálnu transformáciu vlád v rokoch 2021 a 2022 a hodnotí ju na škále 0-100 bodov. Stav digitalizácie verejných služieb štátu sa sleduje v štyroch hlavných kategóriách (orientácia na používateľa, transparentnosť, kľúčové prostriedky, cezhraničné služby), ktoré pozostávajú zo 14 základných ukazovateľov.
- Meranie zahŕňa osem životných situácií: začatie podnikania, strata a nájdenie zamestnania, štúdium a rodina (sledované v párných rokoch); pravidelné obchodné operácie, sťahovanie, vlastníctvo a šoférovanie auta, a začatie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu (sledované v nepárných rokoch).
- V kategórii orientácia na používateľa sa Slovensko umiestnilo na 23. mieste, v transparentnosti na 25. mieste, v kategórii kľúčové prostriedky na 16. mieste a v cezhraničnosti služieb na 22. mieste. Zo všetkých ukazovateľov dosiahlo Slovensko najvyššie skóre pri indikátore podpora zákazníka, kde sa so skóre 90,5 umiestnilo na 19. mieste. Najhoršie bolo v indikátore cezhraničné e-ID, kde so skóre 8,3 obsadilo 24. miesto. Vo všetkých kategóriách je pod priemerom EÚ podobne ako ostatné štáty V4.

Graf 2: Výsledky e-government benchmarku 2023

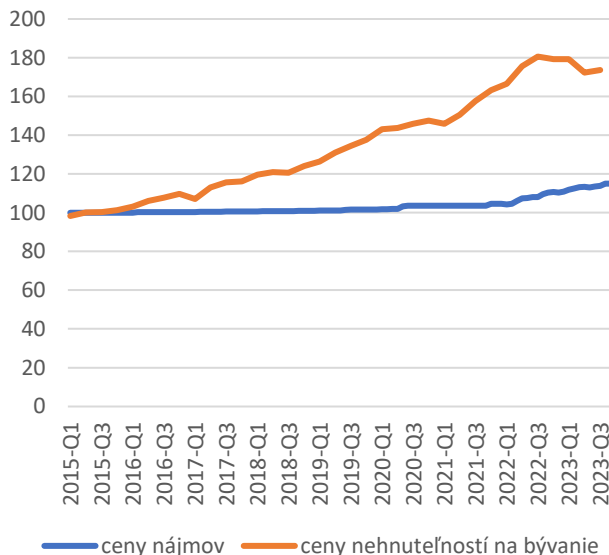
Zdroj: Európska komisia

CENY NEHNUTEĽNOSTÍ RASTÚ RÝCHLEJŠIE AKO NÁJMY

Kým ceny nehnuteľností na bývanie stúpili od roku 2015 o viac než 73 %, ceny nájmov len o približne 15 % (Graf 3). Podobný vývoj bol vo zvyšku V4, kde však zaznamenali vyšší rast cien nehnuteľností aj nájmov.

- Najvyšší nárast cien nehnuteľností od roku 2015 malo Maďarsko (167 %), kde je však nižšia cenová úroveň ako na Slovensku. V treťom kvartáli 2023 tam priemerná cena nehnuteľností dosiahla 1632 €/m² a na Slovensku 2440 €/m². Ďalšie je Česko (112 %) a len o niečo väčší nárast ako u nás bol v Poľsku (83 %). V Česku sa ceny pohybovali okolo 3680 €/m² a v Poľsku 2280-2550 €/m².
- Ceny nájmov najviac stúpili v Maďarsku (74 %). Poľsko malo najmenší rozdiel v raste cien nehnuteľností a nájmov, ktoré rástli o 61 %. V Česku nájmy stúpili o 34 %.
- Rozdiely v raste cien spôsobuje rozdielna úroveň celkovej inflácie v jednotlivých štátoch ako aj rozdielna situácia na trhu bývania. Za prudký rast cien nehnuteľností môže vyšší dopyt po ich kúpe. Vďaka nízkym úrokom mnohí uprednostňovali kúpu pred nájomným bývaním, čo viedlo k stagnácii nájmov do začiatku roka 2022. Kúpa investičných bytov tiež mohla zvýšiť ponuku bytov na prenájom.
- Ceny nehnuteľností na Slovensku začali stagnovať v 3. štvrtroku 2022. Začiatkom roka 2023 vplyvom zvyšovania úrokov klesli. Dražšie úvery spôsobili pokles výstavby nehnuteľností na bývanie, čo môže do budúcnosti znamenať nižšiu ponuku bývania.

Graf 3: Index rastu cien nehnuteľností na bývanie a nájmov na Slovensku (2015=100)

Zdroj: Eurostat